
UDDANNELSE **2**

Lissabonstrategien og læreruddannelsen	2
Fælles europæiske principper for lærerkompetencer- og kvalifikationer	4
Mobilisering af Europas intellektuelle ressourcer	5

BESKÆFTIGELSE **7**

Fortsat stor uenighed om Servicedirektivet	7
Er den offentlige service under pres i EU – skal EU blande sig i hvad offentlig service er?	8
Sociale- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden for 2006 – 2010	11
Forberedelserne til GATS forhandlingerne	14
EF-Domstolen forbyder østrigske optagelseskrav til universitet	16

KORTE MEDDELELSER **18**

Konference om arbejdstidsdirektivet	18
-------------------------------------	----

UDDANNELSE

Lissabonstrategien og læreruddannelsen

Uddannelse spiller en afgørende rolle i Lissabonstrategien. Lærerprofessionen og læreruddannelsen har fra begyndelsen af arbejdet med Lissabonstrategien derfor også været et prioriteret indsatsområde. Det er bl.a. formuleret i Det Detaljerede Arbejdsprogram for Uddannelsessystemernes Konkrete Fremtidige Mål, som blev vedtaget i 2002.¹ Et af målene for arbejdsprogrammet er at *forbedre læreres og underviseres grunduddannelse og efter- og videreuddannelse*.

Arbejdet med læreruddannelse foregår ligesom resten af uddannelsesområdet inden for rammerne af Den Åbne Koordinationsmetode, der har indikatorer som et af sine værktøjer.² Fælles indikatorer for alle medlemslandene anvendes til at "måle fremskridt" inden for de forskellige indsatsområder. Brugen af indikatorer er imidlertid forbundet med både politiske, statistiske og økonomiske problemer, hvilket også fremgår af arbejdet med indikatorer på lærerområdet. De indikatorer, som Kommissionen har foreslået (og som er vedtaget af Rådet) er fra første færd blevet kritiseret for manglende relevans.

Indikatorerne på lærerområdet

Til at måle fremskridtene på lærerområdet er følgende indikatorer valgt:

- Lærernes aldersfordeling, sammenholdt med højeste og laveste alder for pensionering
- Procentdelen af unge i gruppen af 0-15 år og mellem 16-19 år i forhold til den samlede befolkning
- Fordelingen af lærere i forhold til elever (lærer/elev ratio)

Som nævnt er indikatorerne blevet kritiseret for manglende relevans i forhold til de opstillede mål. De valgte indikatorer hviler på nogle få, meget simple statistiske data, og berører ikke lærernes muligheder for gennem Livs Lang Læring at opfylde de professionelle krav, der stilles til dem. Kommissionen stillede imidlertid det krav til indikatorerne, at der af økonomiske grunde skulle foreligge allerede tilgængelige data på området således, at der ikke skulle foretages nye dataindsamlinger. Dette begrænsede i høj grad den arbejdsgruppe, som arbejdede med indikatorer på lærerområdet. Gruppen var nedsat af Kommissionen og var en af de i alt otte arbejdsgrupper, som skulle arbejde med de forskellige målsætninger på uddannelsesområdet indenfor Lissabonstrategien.

Man har fra Kommissionens side efterfølgende erkendt, at indikatorerne er af en sådan kvalitet, at de ikke kan bruges til at sige noget meningsfuldt om fremskridtene indenfor læreruddannelse. Derfor blev det i 2004 bestemt, at de eksisterende indikatorer skulle suppleres med nye – mere relevante - indikatorer.³ Beslutningen blev bl.a. truffet på baggrund af vedtagelsen af "Fælles europæiske principper for lærerkompetencer og kvalifikationer", som blev udarbejdet af Kommissionens ekspertgruppe i 2004-2005. Udkastet til principperne blev præsenteret i juni 2005 og det forventes, at Kommissionen vil fremsætte forslag til vedtagelse ved årsskiftet 2005/06.

---

¹ Link til arbejdsprogrammet http://www.europa.eu.int/comm/education/policies/pol/policy_en.html#methode

² Se for forklaring: <http://www.eu-oplysningen.dk/leksikon/alle/lissabon>

³ http://europa.eu.int/comm/education/policies/2010/doc/indicators_en.pdf

Målet er at skabe værktøjer, der kan understøtte udvikling af nye politiske strategier på nationalt niveau. Rådets mandat til det videre arbejde er, at identificere de kompetencer lærerne skal besidde for at leve op til videnssamfundets krav og udfordringer.

De fælles principper omfatter fire fælles retningslinier for lærerene og deres professionelle virke:

- Uddannelse på universitetsniveau
- LLL som en integreret del af professionen
- Mobilitet – mellem lande og mellem forskellige niveauer inden for uddannelse.
- Partnerskab med forskning, erhvervslivet og det omgivende samfund

I principperne defineres desuden tre nøglekompetencer for lærere:

- Arbejde i videnssamfundet med information, teknologi og viden
- Arbejde med andre mennesker - elever og studerende, kolleger og andre parter
- Arbejde *med* og *i* det omgivende samfund - lokalt, regionalt, nationalt, europæisk og globalt

Hjælp fra OECD's undersøgelse af lærere

En planlagt OECD undersøgelse af lærere (omtales som OECD's Teacher Survey) forventes også at kunne anvendes i arbejdet med at udvikle nye indikatorer. OECD undersøgelsen skal tilvejebringe forskellige typer af grunddata, som beskriver populationen af lærere, fx alder, køn, grunduddannelse, øvrige kvalifikationer, tidligere erhvervserfaring, muligheder for videreuddannelses osv. Dernæst skal undersøgelsen afdække læreruddannelsens indhold, hvordan lærerne oplever mulighederne for efter- og videreuddannelse og hvilke tiltag der findes på nationalt niveau for at kvalitetssikre læreruddannelsen. Endelig er det planen også at indsamle data om lærernes holdninger, mål, didaktiske overvejelser og metoder i undervisningen.⁴

Der er imidlertid flere problemer forbundet med at anvende OECD undersøgelsen som grundlag for EU indikatorer. Rent praktisk er det ikke alle EU landene, som har valgt at deltage i OECD's Teacher Survey. For det andet har OECD opstillet flere forskellige muligheder for deltagelse i "Teacher Survey" og det er allerede på forhånd givet, at de lande, der deltager, har valgt forskellige "modeller" for deltagelse.

Hvad er status på arbejdet med læreruddannelsen?

På basis af Kommissionens indstilling forventes Rådet at beslutte, at der indsamles data og udvikles indikatorer for "measuring improvement in the education of teachers and trainers and in particular their continuous professional development". Kommissionens ekspertgruppe har udpeget en række emner, der skal indgå i det videre arbejde. Emnerne er bl.a. følgende:

- Tilfredshed med læreruddannelserne
- Procentdel af lærere, der løbende deltager i professionel udvikling
- Antal lærere på forskellige uddannelsesniveauer
- Niveau for investeringer i læreruddannelse.

Formålet er på basis af undersøgelsen at kunne udvikle nye indikatorer for kvaliteten i læreruddannelserne. Der er også planer om at udvikle indikatorer om "the characteristics of teachers". Der skal også udvikles "Policy-focused indicators", dvs. indikatorer, der kan anvendes som redskaber i politiske analyser og beslutninger. Endelig skal der generelt indsamles data og der er også planer om at gennemføre længdeundersøgelser som kan anvendes som "Trend indicators".

⁴ For yderligere information: <http://www.oecd.org/dataoecd/35/40/30470766.pdf>

Fælles europæiske principper for lærerkompetencer- og kvalifikationer

I forbindelse med Lissabonstrategiens ambitiøse mål indenfor uddannelsesområdet nedsatte Kommissionen bl.a. en arbejdsgruppe, som skulle formulere, hvilke kompetencer og kvalifikationer de europæiske lærere skal besidde for at være bedst muligt rustet til at arbejde i det vidensbaserede samfund. Resultatet af gruppens arbejde blev offentliggjort i Kommissionens dokument "Common European Principles for Teacher Competences and Qualifications", som blev udsendt i marts 2005.

De fire principper

De fælles europæiske principper for lærerkompetencer- og kvalifikationer er fire principper, som hver især berører en del af lærerhvervet.

- Det første princip vedrører selve uddannelsen af lærere. Dokumentet anbefaler, at denne i fremtiden bør foregå på universitetsniveau eller et tilsvarende niveau.
- Det andet princip relaterer sig til doktrinen om livslæring læring. Princippet om livslang læring skal sikre, at også lærere kontinuerligt videreudvikler deres professionelle kompetencer gennem hele arbejdslivet. Princippet skal derfor sikre, at der på nationalt niveau udvikles sammenhængende strukturer og strategier for læreres efter- og videreuddannelse.
- Det tredje af principperne vedrører mobilitet indenfor lærerhvervet. Princippet skal sikre, at den geografiske mobilitet styrkes således, at der er mulighed for at opnå både grund-, videre-, og efteruddannelse i et andet land. Mobilitetsprincippet vedrører også mobiliteten indenfor selve lærerprofessionen, således at man som lærer har mulighed for at opnå fleksibilitet og variation indenfor lærerhvervet og i løbet af et arbejdsliv kan bevæge sig imellem flere niveauer af uddannelsessystemet.
- Det fjerde og sidste af principperne vedrører samarbejdet mellem lærerhvervet og det øvrige erhvervsliv. Samarbejdet skal sikre lærernes erhvervsmæssige mobilitet, således at det gøres lettere at skifte mellem forskellige typer af erhverv. Eksempelvis kan man forestille sig en erhvervslærer, som veksler mellem at undervise og arbejde således, at der i undervisningen kan drages gensidig nytte af den viden, der opnås i interaktion mellem undervisning og erhvervsliv.

Hvad betyder principperne for lærere i Danmark?

Det er Kommissionens hensigt, at disse anbefalinger skal fungere som et redskab for udviklingen af reformer indenfor læreruddannelsen på nationalt niveau. Principperne har altså ingen bindende virkning for Danmark, men tjener alene til at understøtte eventuelle nationale reformer. Der er imidlertid ingen tvivl om, at Undervisningsministeren vil lade sig inspirere af principperne i den bebudede reform af læreruddannelsen.

Mobilisering af Europas intellektuelle ressourcer

Kommissionen udsendte i marts 2005 meddelelsen ”Mobilisering af Europas intellektuelle ressourcer” – Hvordan universiteternes bidrag til Lissabon-strategien kan maksimeres”. Meddelelsen betoner universiteternes betydning i bestræbelserne på at realisere Lissabon strategiens målsætning om, at Europa i 2010 skal være den mest dynamiske og konkurrencedygtige vidensbaserede økonomi i verden.

De europæiske universiteter skal rustes til at imødekomme de udfordringer, som en ny vidensbaseret og globaliseret økonomi frembyder. Meddelelsen peger konkret på 3 prioriterede indsatsområder indenfor forsknings- og universitetsområdet:

Kvalitet og topklasse indenfor universitetssektoren

- § Kommissionen opfordrer medlemslandene til at oprette en ”topklassekultur”. Disse skal bl.a. opnås gennem ”konkurrenceprægede” procedurer.
- § Kommissionen ønsker, at kvalitet og resultater belønnes med compensation og andel i indtægterne fra fx forskningskontrakter, konsulentvirksomhed, patenter osv.
- § Kommissionen opfordrer til, at der anlægges en vis ”harmonisering” indenfor de videregående uddannelser. De skriver således, at det er nødvendigt med ”tilstrækkeligt kompatible nationale regler”.⁵

Ændring af forvaltnings- og institutionelle strukturer

- § Kommissionen anbefaler en mere decentraliseret forvaltningsstruktur indenfor universitetssektoren. Universiteterne skal indgå kontrakter med samfundet, ifølge hvilke ”de er ansvarlige for deres studieprogrammer, personale og ressourcer, mens de offentlige myndigheder fokuserer på systemets overordnede strategiske mål”.⁶

Ændring af finansierings- og investeringsformer

- § Kommissionen anbefaler, at der skabes ”en mere konkurrencebaseret finansiering inden for forskningen og mere resultatresulteret finansiering inden for undervisningen”.⁷
- § Kommissionen anbefaler endvidere, at finansiering kan ske med bidrag fra de studerende og erhvervslivet. Meddelelsen henviser her til, ”at undervisningsafgifter i praksis vil kunne forbedre adgangen for studerende fra lavere indkomstgrupper...”.⁸
- § Indenfor investeringsområdet opfordrer Kommissionen til, at erhvervslivet skal kunne opnå skattefordele ved at indgå som samarbejdspartner for universiteterne

DLI's hørings svar fra august 2005

DLI sendte i slutningen af august 2005 hørings svar om meddelelsen. DLI erklærer sig naturligvis enig i hovedbudskabet om, at videregående uddannelse og forskning har en yderst central placering i forhold til Lissabonstrategiens målsætning. I hørings svaret gjorde DLI dog opmærksom på, at en

---

⁵ ”Mobilisering af Europas intellektuelle ressourcer” p. 7

⁶ Ibid. p. 7

⁷ Ibid., p. 9

⁸ Ibid., p. 9

påstand om at brugerbetaling skulle øge tilgangen af studerende fra lavere indkomstgrupper måtte kræve nærmere dokumentation og i at det er organisationens klare opfattelse, at det er en offentlig opgave at sikre fri adgang til uddannelse.

I Kommissionens meddelelse opfordres medlemslandene også til at indføre mere konkurrencebaseret finansiering baseret på markedsvilkår med indbyrdes konkurrence inden for forskningsområdet. I høringssvaret udtrykte DLI dyb bekymring over indførelse af sådanne strukturer inden for forskningsområdet, da disse – alt andet lige – vil virke som hindring for den vidensdeling og det brede samarbejde, som er en helt afgørende forudsætning for, at det europæiske forskningsmiljø kan sig i den globale konkurrence.

Hvad er status på området?

DLI's høringssvar indgår som et led i forberedelsen af den danske holdning til Rådsmødet den 14.-15. november 2005, hvor det forventes, at Rådet vedtager en resolution på området med udgangspunkt i Kommissionens meddelelse.

BESKÆFTIGELSE

Fortsat stor uenighed om Servicedirektivet

Siden sommerferien har der i EU-regi været hektisk aktivitet omkring Servicedirektivet. Efter at 8 udvalg i Europa-Parlamentet havde afleveret deres færdige udtalelser, manglede kun udvalget for det Indre Marked og Forbrugersikkerhed (IMCO) at færdiggøre deres udtalelse. Herefter skulle hele Parlamentet efter planen stemme om deres endelige holdning til Kommissionens forslag til et ”direktiv om tjenesteydelser i det Indre Marked”. Efter adskillige udsættelser var mødet i IMCO-udvalget den 4. oktober afsat til endelig vedtagelse. På selve mødedagen besluttede udvalget dog endnu en gang at udskyde den endelige afstemning. Dette begrundede formanden for IMCO-udvalget - den britiske socialdemokrat Philip Whitehead – med, at den konservative og den liberale gruppe mindre end et døgn før mødet fremsendte nye kompromisforslag. Forslagene havde ifølge formanden en sådan karakter, at de både krævede oversættelse til alle sprog, og at det var nødvendigt med bedre tid til interne overvejelser i grupperne. De politiske grupper fik dermed til den 12. oktober til at komme med nye kompromisforslag. Disse skal til afstemning den 21-22. november i IMCO-udvalget, og ved plenar-samling i Europa-Parlamentet enten i januar eller februar 2006.

Den tyske socialdemokratiske ordfører på Servicedirektivet Evelyne Gebhart kunne på trods af ihærdige forsøg altså ikke få opbakning til de kompromiser, som havde fremlagt. Hun gav på IMCO-mødet den 4. oktober udtryk for stor skuffelse over dette. Hun mener, at udskydelsen er en bevidst strategi fra de konservative (EPP) og liberale (ADLE) grupper side. Derved kan de, ifølge Evelyne Gebhardt, fastholde et pres for at få vedtaget Kommissionens oprindelseslandsprincip.⁹

Vurderet ud fra de meldinger, der kommer fra medlemmerne af IMCO-udvalget og fra de kompromisforslag, der foreligger, er den største uenighed fortsat på selve Servicedirektivets anvendelsesområder (primært artikel 2) og på spørgsmålet om det er oprindelseslandet eller bestemmelseslandet, der skal kontrollere serviceudbyderen (artikel 16). Det meste kontroversielle i Servicedirektivet er netop, hvorvidt en serviceudbyder skal efterleve lovgivning i den medlemsstat, hvori serviceydelsen udføres, eller om det er lovgivningen i det land hvor virksomheden er etableret, der skal efterleves. Kommissionens udkast til oprindelseslandetsprincippet støttes som nævnt af flere konservative og liberale medlemmer af IMCO-udvalget. Kommissionens forslag tilsiger ligeledes, at der er oprindelseslandet, der skal kontrollere, at serviceudbyderen overholder lovgivningen uanset hvilken medlemsstat, der opereres i. Gebhardt har medio september foreslået et kompromis, hvor der er bestemmelseslandets regler og kontrol, der skal efterleves på nogle områder, mens det på andre områder er oprindelseslandets.

De europæiske fagforeninger og DLI er stadigvæk i tvivl om, hvorvidt det endelige resultat vil undtage uddannelse og ikke mindste tjenesteydelser af almen økonomisk interesse (SGEI). I det sidste kompromisforslag, som Gebhardt har fremlagt ultimo oktober, er uddannelse ikke eksplicit undtaget, som det ellers har været i hendes tidligere forslag. Til gengæld er både tjenesteydelser af almen interesse (SGI) og tjenesteydelser af almen økonomisk interesse (SGEI) fortsat generelt undtaget i forslaget (diskussionen om SGI er beskrevet nærmere på side 8 i denne EUPDate). Da de politiske grupper også internt er uenige på bl.a. spørgsmålet om Servicedirektivet

---

⁹ EPSU, *Services Directive Euro Parl Decision POSTPONED*, (<http://www.epsu.org/a/1451>)

anvendelsesområde, er det fortsat meget tvivlsomt, om der kan finde et flertal i Parlamentet for en komplet undtagelse af SGEI'er. Tidligere har den konservative skyggeordfører Harbour fremført, at han ikke ønsker en undtagelse, da han repræsenterer den generelle opfattelse, at konkurrence vil komme borgene til gavn. Han har dog tidligere fremlagt nogle kompromisforslag, der undtager SGEI på enkelte områder, men som ikke er særligt præcist formuleret.

I forhold til arbejdsmarkedsregler og kollektive overenskomster har et forholdsvis stort bredt flertal i udvalget for Beskæftigelse og Sociale Anliggender vedtaget, at Servicedirektivet ikke skal gælde arbejdsmarkedet eller kollektive aftaler. Dette vil formentlig også finde flertal ved den endelige afstemning i Parlamentet.

Er den offentlige service under pres i EU – skal EU blande sig i hvad offentlig service er?

Det er nogle af de spørgsmål som interesseorganisationer og europæiske politikere stiller sig selv. En række meddelelser fra Kommissionen i relation til de offentlige myndigheders spillerum på serviceområdet viser et øget fokus på det offentlige område. Sammen med den heftige debat om Servicedirektivet er der sat øget fokus på, hvad de europæiske offentlige myndigheder (lokalt, regionalt eller nationalt) skal have pligt og ret til at udbyde til borgerne.

Selvom Servicedirektivet ikke direkte behandler de såkaldte forsyningspligtigheder (SGI) og tjenesteydelser af almen økonomisk interesse (SGEI), har behandlingen af direktivet medført mange diskussioner om de offentlige serviceforpligtelser. I tillæg hertil påbegynder Parlamentet formentlig snart behandlingen af Kommissionens hvidbog om forsyningspligtigheder fra 2004, ligesom det formodes at de påbegynder behandlingen af grøn bog om offentlig-private partnerskaber (PPP), som også blev fremlagt i 2004. Endelig har Kommissionen i juni måned i år fremsendt sit forslag til handlingsplan på statsstøtteområdet. Diskussionerne bliver fulgt tæt fra mange sider, og de europæiske fagforeninger ønsker at fastholde, at EU skal sætte offentlig service af høj kvalitet – med en stor grad af lokal/national autonomi – i fokus.

Hvidbogen om forsyningspligtigheder (SGI)

Den officielle danske oversættelse af ”services of general interest” er forsyningspligtigheder, som er et lidt uhandterligt og intetsigende begreb. Til sammenligning har Sverige valgt at oversætte til: ”Tjänster i Allmänhetens Intresse”. Forsyningspligtighederne er både ydelser af almen økonomisk (SGEI) og ikke-økonomisk interesse (SGI), og omfatter en bred række aktiviteter fra netværksindustriene, som i vidt omfang er liberaliserede (energi, postvæsen, transport og telekommunikation samt vandforsyning/spildevandsbehandling) til sundhed, *uddannelse* og sociale ydelser.

Hvidbogen om SGI'er bygger i høj grad på de 281 hørings svar¹⁰, som Kommissionen modtog på baggrund af grøn bogen om SGI'er fra 2003¹¹. Ifølge Kommissionen er formålet med Hvidbogen¹²,

---

¹⁰ SEK(2004) 326, *Rapport om den offentlige høring om Grøn bogen om Forsyningspligtigheder*, 29. marts 2005 (http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/services_general_interest/docs/comm_2004_0326_da01.pdf)

¹¹ KOM(2003) 270 endelig, *Grøn bog om Forsyningspligtigheder*, 21. maj 2005 (http://europa.eu.int/eur-lex/da/com/gpr/2003/com2003_0270da01.pdf)

at den skal bidrage til den løbende diskussion om, hvilken rolle EU skal have for at få SGI'er til at fungere effektivt og efter hensigten. Kommissionen mente, da den skrev hvidbogen, at det ikke ville være hensigtsmæssigt at fremsætte en forslag om et rammedirektiv for SGI/SGEI. Kommissionen ønskede altså ikke at lægge en sondring mellem de to kategorier og udarbejde en liste over, hvilke "forsyningspligtigheder", der defineres som hørende til den ene eller den anden kategori. Kommissionen fremfører, at der på daværende tidspunkt var for kraftig modstand mod at fastlægge en sådan fælles EU-ramme.¹³ I forbindelse med debatten om Servicedirektivet har flere medlemmer af Parlamentet dog fremført, at de ønsker, at der vedtages et sådant rammedirektiv for at skaffe klarhed over de videre diskussioner.

Selve hvidbogen stiller en række forslag om, hvordan EU kan bidrage til at sikre en offentlig service af høj kvalitet. Ifølge Kommissionen er formålet med debatten først og fremmest at sikre

*".....at alle borgere og virksomheder i EU har adgang til forsyningspligtigheder af høj kvalitet og til en overkommelig pris."*¹⁴

På baggrund af høringen om grønbogen om forsyningspligtigheder, mener Kommissionen også at kunne konkludere, at det er den gængse opfattelse, at disse ydelser er en grundsten i den europæiske sociale model.

For at kunne sikre borgerne SGI'er på højt niveau, anfører Kommissionen, at der skal skabes incitament, der sikrer, at serviceudbyderen ønsker og har mulighed for at levere og investere med et langt tidsperspektiv for øje. Som Kommissionen skriver:

*"Endelig er leveringssikkerhed og navnlig forsyningsikkerhed et afgørende krav, der skal indgå i definitionen af forsyningspligtigheder. De betingelser, der er knyttet til leveringen af tjenesteydelser, skal også kunne tilskynde operatørerne til at opretholde et tilstrækkeligt investeringsniveau på lang sigt. Kvalitet og forsyningsikkerhed medfører økonomiske omkostninger for samfundet, som bør stå i et passende forhold til de forventede fordele og være tilstrækkeligt gennemsigtige."*¹⁵

For at sikre at borgerne i medlemsstaterne stilles lige både i forhold til valgmuligheder, priser, adgang og åben information, foreslår Kommissionen, at der skal være en uafhængig tilsynsmyndighed, der skal sikre adgang til en passende klageinstans.¹⁶ I denne sammenhæng kan det tilføjes, at den danske ombudsmand har påpeget, at hans arbejde vanskeliggøres af liberaliseringen af offentlige ydelser. Selvom en serviceydelse er lovbestemt, er det uklart, hvem klageinstansen er i forbindelse med privatisering.

Kommissionen understreger flere steder i hvidbogen, at EU ikke skal indføre yderligere fællesskabsbeføjelser på området for SGI. Den lægger op til, at det fortsat skal være de lokale, regionale eller nationale instanser, der definerer, tilrettelægger, finansierer og overvåger SGI'er.¹⁷

---

¹² KOM(2004) 374 endelig, *Hvidbog om Forsyningspligtigheder*, 12. maj 2004 (http://europa.eu.int/eur-lex/da/com/wpr/2004/com2004_0374da01.pdf)

¹³ *Ibid.*, p. 11

¹⁴ *Ibid.*, p. 4

¹⁵ *Ibid.* p. 9

¹⁶ *Ibid.* p. 9

¹⁷ *Ibid.*, p. 6

For at sikre at forsyningspligtigheder kommer alle borgere til gavn, er det ifølge Kommissionen vigtigt, at SGI'er tilrettelægges og reguleres så tæt på borgerne som muligt.¹⁸ Desuden er det meget væsentligt, at der tages særlige hensyn til borgere, der er bosiddende i vanskeligt tilgængelige og fjerntliggende egne.¹⁹

Kommissionens tilgang til at beskrive SGI/SGEI'er er meget bred. Kommissionen påpeger da også selv, at ydelserne har meget forskellig karakter. Der er med Kommissionens egne ord stor forskel på kravene til personlige sociale- og sundhedsydelser, og de krav, der stilles til fx netværksindustrierne.²⁰

Kommissionen påpeger dog, at der i nogle relationer en klar forskel på SGI' og SGEI'er. I denne sammenhæng anfører Kommissionen om forslaget til Servicedirektivet, at den mener, at SGEI'er skal indgå i et indre marked for handel med tjenesteydelser, mens SGI helt udelukkes fra Servicedirektivet.²¹

Relationen mellem Servicedirektivet og SGI/SGEI

Det er fortsat uklart, hvilken status forsyningspligtigheder (SGI'er) og tjenesteydelser af almen økonomisk interesse (SGEI'er) får i den endelige udformning af et eventuelt servicedirektiv. Som diskussionerne føres lige nu, ser det ud til, at de ydelser, der er helt offentligt finansieret, ikke vil blive omfattet af Servicedirektivet. Beskrivelsen af ydelser, der er delvist offentligt finansierede, eller har økonomisk interesse (SGEI), gør det vanskeligt at skelne mellem ydelser, der vil blive omfattet og henholdsvis ikke omfattet af Servicedirektivet. Jo mindre præcist det endelige direktiv er formuleret, des flere tvivlsager skal klarlægges ved EF-Domstolen. Det bidrager yderligere til de uklare formuleringer, at en bred skare af beslutningstagerne i EU ønsker en langt højere grad af privatisering af offentlige tjenesteydelser, og mener, at en vis liberalisering på de offentlige områder vil skabe sund konkurrence.

Uklarheden om offentlige tjenesteydelser i Servicedirektivet gør, at både den europæiske fagforening af offentlige ansatte (EPSU) og flere af de socialdemokratiske medlemmer af Parlamentet arbejder for at koble udarbejdelsen af et rammedirektiv om SGI/SGEI til Servicedirektivet, således at rammedirektivet indskrives i Servicedirektivet. Hvis SGEI'er bliver omfattet af Servicedirektivet, er det vanskeligt at vurdere, hvordan offentlig (med)finansiering af SGEI'er undgår at blive klassificeret som ulovlig statsstøtte i forhold til bestemmelserne i Nice-traktaten. Derfor udtrykker Kommissionen også ønske om, at der skabes større retssikkerhed på dette område.²²

Ligeledes er der ifølge Kommissionen behov for en klarere lovgivning om myndighedernes udvælgelse af leverandører af offentlige ydelser, da traktatens konkurrencebetingelser skal overholdes.

Til afklaring af bl.a. ovenstående problemstilling har Kommissionen udsendt den føromtalt grønne bog om offentlig-private partnerskaber (PPP). Grønnebogen har til formål at igangsætte en bred debat om kontraktforholdene i forbindelse med offentlig-private partnerskaber.

---

¹⁸ Ibid. p. 7

¹⁹ Ibid. p. 8

²⁰ Ibid. p. 10

²¹ Ibid. p.10

²² Ibid. p. 13

Handlingsplan for statsstøtteområdet

Kommissionen har den 7. juni 2005 sendt et forslag til "Handlingsplan for statsstøtteområdet – mindre og bedre målrettet statsstøtte: en reformplan for 2005 – 2009"²³ - til høring. Kommissionen begrundede handlingsplanen med, at der er et behov for at udarbejde interne EU-retningslinier, der skal sikre en mere effektiv udnyttelse af medlemslandenes statsstøtte på en række områder. Her maner Kommissionen bl.a. til "agtpågivenhed" hos medlemslandene:

*"Endvidere er det vigtigt at erkende, at statsstøtte ikke er gratis. Statsstøtte er heller ingen mirakelkur, der øjeblikkeligt kan løse alle problemer. Skatteyderne skal i sidste instans finansiere statsstøtten, som også indebærer offeromkostninger. Når man yder støtte til virksomhederne, betyder det, at man fjerner midlerne fra andre politikområder. Statsmidler er begrænsede og er nødvendige til mange væsentlige formål, såsom uddannelsessystemet, sundhedsvæsenet, national sikkerhed, socialsikring med mere. Det er derfor nødvendigt, at medlemsstaterne udviser gennemsigtighed ved udvælgelsen og foretager en prioritering."*²⁴

I forbindelse med udsendelse af høringsmaterialet skriver Kommissionen i tidsplanen for reformplanen, at den vil fremsætte en generel gruppefritagelse af bl.a. uddannelse²⁵.

I samme forbindelse nævner Kommissionen, at den vil lancere retningslinier for statsstøtte til tjenesteydelser af almen økonomisk interesse (SGEI). På den baggrund fremlagde Kommissionen i juli 2005 også et udkast til en kommissionsbeslutning, der skal tillade statsstøtte på enkelte SGEI-områder²⁶. Her nævnes bl.a. sundhedssektoren, almennyttige boliger og luft- og søtransport til øer. Det sociale område og uddannelse er ikke nævnt.

Debatten omkring Servicedirektivet og nu hvidbogen om SGI har som, det fremgår af denne artikel, mange sider. En række beslutninger og direktivforslag trækker i forskellige retninger. Det er derfor, de europæiske fagforeninger forsøger at sikre en mere ensartet tilgang til at definere offentlige ydelser, samt at arbejde for at EU samlet set tillægger de offentlige tjenesteydelser en højere værdi.

Sociale- og arbejdsmarkedspolitiske dagsordenen for 2006 – 2010

Da stats- og regeringslederne i 2000 vedtog en strategi for vækst og beskæftigelse (den såkaldte Lissabon-strategi) vedtog de også en social- og arbejdsmarkedspolitisk dagsorden (SPA). Den havde til formål at konkretisere de initiativer, som Lissabon-strategien tilsiger på det sociale og arbejdsmarkedspolitiske område. I forbindelse med den generelle midtvejsevaluering af Lissabon-strategien, vurderede Kommissionen at den sociale- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden behøvede

---

²³ KOM(2005) 107 endelig, "Handlingsplan på Statsstøtteområdet", 7. juni 2005 (http://www.eu-oplysningen.dk/upload/application/pdf/e752d81a/com2005_0107da01.pdf)

²⁴ Ibid., p. 4

²⁵ Ibid. p. 17

²⁶ Draft: Commission Decision of [...] on the application of Article 86(2) of the Treaty to State aid in the form of public service compensation granted to certain undertakings entrusted with the operation of services of general economic interest (http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/others/action_plan/sgei_art86_en.pdf)

en opfølgning. Derfor fremsendte Kommissionen den 9. februar 2005 en meddelelse vedrørende ”Den Sociale- og Arbejdsmarkedspolitiske Dagsorden 2006 – 2010”²⁷.

Meddelelsen bærer præg af at være en opsummering af de initiativer, Kommissionen er i gang med at gennemføre, eller som den påtænker at sætte i gang i nær fremtid. Kommissionen lægger i meddelelsen meget vægt på, at for at opfylde Lissabon-strategiens målsætninger, skal der skabes flere og bedre arbejdspladser. En af hovedprioriteterne er derfor at finde redskaber, der kan øge beskæftigelsen betragteligt. Kommissionen skriver:

”På vej mod fuld beskæftigelse - gøre beskæftigelse til en realistisk mulighed for alle, højne arbejdets kvalitet og produktivitet, og forudse og forvalte forandringer”²⁸

Kommissionen ønsker bl.a. at udvikle strategier for en større inddragelse af arbejdsmarkedets parter i jobskabelse. Desuden skal aftaler mellem arbejdsmarkedets parter, der sikrer livslang uddannelse, fremmes.

Yderligere mener Kommissionen bl.a., at et vigtigt instrument i skabelsen af ”*Et socialt Europa i verdensøkonomien – arbejdspladser og muligheder for alle*” vil være at vedtage et rammedirektiv for forsyningspligtigheder (SGI), og der skal desuden fremlægges forslag til en rammeaftale om tjenesteydelser af almen økonomisk interesse (SGEI)²⁹. Se artiklen på side 8 i denne EUpDate for yderligere information om arbejdet med et rammedirektiv for SGI.

Kommissionen fremhæver flere steder i sin meddelelse: ”arbejdsmarkedsdialog”, ”bekæmpelse af fattigdom” og ”vigtigheden af ligestilling”. Områder der kan ses i sammenhæng med Kommissionens netop vedtagne ”Grønbog om Demografiske ændringer – behov for ny solidaritet mellem generationerne”³⁰. Denne udsendte Kommissionen den 16. marts 2005 med frist for høringssvar den 1. september 2005.³¹ Grønbogen fremhæver en række af de demografiske udfordringer, som gør at EU som helhed står overfor nogle store udfordringer på arbejdsmarkedet.

Første udfordring er, at fertilitetsraten i det samlede EU er for lav til at opretholde befolkningstallet på nuværende niveau. En reproduktion kræver en fødselsrate på 2,1 barn pr. kvinde. I gennemsnit får kvinder i EU 1,5 barn. Imidlertid viser undersøgelser, at EU-borgerne i gennemsnit ønsker sig 2,3 barn.³² Kommissionen påpeger over for medlemslandene, at det skal overvejes, hvordan EU kan skabe incitamenterne til, at der fødes flere børn ved at sikre et bedre overensstemmelse mellem familieliv og arbejdsliv, bedre pasningsmuligheder og ikke mindst ved at sikre en højere grad af ligestilling.³³

---

²⁷ KOM(2005) 33 endelig, 09. februar 2005 (http://europa.eu.int/lex/lex/LexUriServ/site/da/com/2005/com2005_0033da01.pdf).

²⁸ Ibid. p. 6

²⁹ Ibid. p.11

³⁰ KOM(2005) 94 endelig, 16. marts 2005 (http://europa.eu.int/lex/lex/LexUriServ/site/da/com/2005/com2005_0094da01.pdf)

³¹ En Grønbog er første del af EU-beslutningsproces. I denne opridses Kommissionen bredt problemstillinger og dagsordener for det pågældende område. Efterfølgende bliver der på baggrund af debatten om Grønbogen udarbejdet en hvidbog, der mere konkret tager fat om de lovgivningsmæssige foranstaltninger, Kommissionen finder nødvendige. Slutteligt udarbejdes et direktivforslag.

³² KOM(2005) 94, p. 5

³³ Ibid.

Kommissionen fremhæver, at aldrig i historien har der været økonomisk vækst uden en samtidig vækst i befolkningstallet. Det vil sige, at det aktuelle fald i befolkningstallet betyder, at en øget produktivitet ikke kan baseres på en voksende arbejdsstyrke. Der skal findes andre instrumenter. Kommissionen foreslår bl.a.: livslang læring, øget erhvervsfrekvens og et mere mobilt europæisk arbejdsmarked. Ud over en øget fertilitetsrate bør en øget immigration ifølge Kommissionen overvejes.

Et andet område, som Kommissionen tager fat på er *unge og uddannelsessystemet*. Unge er ifølge Kommissionen efterhånden er ved at blive en sjælden ressource:

*"...the Union must accept that young people are becoming a rare and yet undervalued resource"*³⁴,

Til trods for dette oplever mange unge under 25 år, at de diskrimineres på arbejdsmarkedet. Fx var arbejdsløsheden i 2004 for unge under 25 år mere end 10 procentpoint højere end blandt de over 25 årige.³⁵ Desuden påpeger Kommissionen, at en stor gruppe elever forlader skolen uden kompetencer, der kan bruges på arbejdsmarkedet:

*"De kvalifikationer, der erhverves i skolen, er ikke altid i overensstemmelse med det videnbaserede samfunds behov, og antallet af unge, der forlader skolen i utide er fortsat alt for højt. I 2002 forlod ca. 16,5 % af de 18-24-årige EU-borgere skolen uden kvalificerende uddannelse. Det er der utvivlsomt mange grunde til. Støtteforanstaltninger til fordel for familier og deres børn i skolealderen forenet med moderniseringen af undervisningsordningerne skulle kunne bidrage til at reducere dette fænomen."*³⁶

Som løsningsforslag på problemerne med inddragelse af unge i EU's arbejdsmarked fremhæver Kommissionen uddannelsessystemernes rolle og ansvar. De efterlyser mulighed for en højere fleksibilitet i unges uddannelsesforløb, således at deres kompetencer er bedre tilpasset arbejdsmarkedets krav.

*"Uddannelsessystemet vil således blive udsat for en alvorlig udfordring: fortsat at forbedre grunduddannelsens niveau, men med tilbud om mere fleksible forløb. Unge kunne således veksle mellem skoleuddannelse, beskæftigelse og erhvervsuddannelse for bedre at leve op til erhvervslivets behov. De bør også kunne udnytte de muligheder, der ligger i fjernundervisning."*³⁷

Parlamentets udvalg for Beskæftigelse og Sociale Anliggender (EMPL) har den 20. april vedtaget en samlet betænkning om *den sociale- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden* og grønbogen om *demografiske ændringer*. Fokus for udvalget er primært den sociale- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden for 2006 – 2010.

Udvalget finder det bl.a. beklageligt, at Kommissionen er alt for uambitiøs i forhold til at omsætte Lissabon-strategiens målsætninger til praksis. Udvalget fremhæver, at for at skabe fornyet vækst i

³⁴ COM(2005) 94, p. 5, 16. marts 2005,

³⁵ KOM(2005) 94, p. 7

³⁶ Ibid. p. 7

³⁷ Ibid. p. 7

EU, bør der i forbindelse med netop den social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden være større fokus på fuld beskæftigelse, social retfærdighed og lige muligheder for alle.³⁸ Udvalget stiller ligesom Kommissionen *uddannelse* meget centralt. EMPL-udvalget mener, at det er nødvendigt:

... at udarbejde programmer i samråd med arbejdsmarkedets parter og i dialog med specialiserede offentlige og/eller private organer for at fremme uddannelse og erhvervsuddannelse og for reelt at tilvejebringe livslang uddannelse med det formål at forbedre udnyttelsen af viden og informationssamfundet i overensstemmelse med arbejdsmarkedets behov;³⁹

Desuden skal der ifølge udvalget udarbejdes modeller, der sikrer, at de marginaliserede grupper i samfundet får bedre adgang i uddannelse. Der skal udarbejdes en model, der gør *almen- og erhvervsfaglig uddannelse* til en grundlæggende social rettighed. Desuden mener udvalget, at der skal udarbejdes multilaterale projekter til at forbedre de nationale uddannelsessystemer.

Udvalget for Beskæftigelse og Sociale Anliggender påpeger desuden, at der mangler nogle effektive forslag til at fremme og overvåge ligestilling.

Yderligere foreslår udvalget, at Kommissionen fortsat skal arbejde for at fremme transnationale kollektive aftaler. Udvalget anfører bl.a., at de:

”glæder sig over Kommissionens initiativ i forbindelse med den transnationale grænseoverskridende sociale og arbejdsmarkedsmæssige dialog; anmoder Kommissionen om også at støtte denne dialog ved at afsætte personale hertil og håber, at arbejdsmarkedsparterne vil støtte dette initiativ;”⁴⁰

Forberedelserne til GATS forhandlingerne

Forberedelserne til WTO ministermødet den 13-18. december i Hong Kong har været i gang længe. Mødet vil omfatte et meget bredt emneområde, hvor landbrug og tekstiler kommer meget i fokus. Sideløbende skal der også forhandles om øget international handel med tjenesteydelser – de såkaldte GATS forhandlinger. Som det gør sig gældende for alle eksterne handels relationer, er det Kommissionen, der forhandler på vegne af EU-medlemsstaterne. Det vil sige, at det formelt er Kommissionen, der forhandler for Danmark på bl.a. tjenesteydelsesområdet.

Kommissionens generaldirektorat for eksternt handel skriver at uddannelse er undtaget i sin pressemeddelelse i forbindelse med lanceringen af forslaget til denne rundes GATS- forhandlinger.

”...no commitments are proposed in the areas of education, health and audio-visual services”.⁴¹

---

³⁸ PE 355.507v02-DA, ”Betænkning om den social- og arbejdsmarkeds politiske dagsorden for perioden 2006 – 2010”, 11. maj 2005 (<http://www2.europarl.eu.int/omk/sipade2?PUBREF=-//EP//TEXT+REPORT+A6-2005-0142+0+NOT+XML+V0//DA>)

³⁹ Ibid. p. 7

⁴⁰ Ibid. p. 11

⁴¹ Kommissionen pressemeddelelse, ”EU tables revised services offer in Doha Round negotiations”, 2. juni 2005 (<http://trade-info.cec.eu.int/doclib/html/123484.htm>)

Med dette mener Kommissionen dog kun al offentlig uddannelse, for det private marked for uddannelse er, ifølge forhandlingsudspillet, inddraget - ”All member States: only privately funded services”⁴².

GATS forhandlingerne inddeles i 4 modes med hver sin leveringsform; de såkaldte ”modes 1 - 4”. Ifølge Erhvervs og Byggestyrelsen indgår følgende i de forskellige modes:

1. Grænseoverskridende levering (for eksempel telefonisk rådgivning eller international transport)
2. Forbrug i et andet land (for eksempel turisme eller studieophold)
3. Handelsmæssig personbevægelse (for eksempel etablering af bankvirksomhed i et andet land ved hjælp af nøglepersonale fra moderselskabslandet)
4. Midlertidig personbevægelse (for eksempel udstationering af rådgivere på kortere kontrakter)

Inden for hver mode opstiller kommissionen opsætter en række kriterier fordelt efter de forskellige sektorer. På uddannelsesområdet har Kommissionen valgt at beskrive de enkelte medlemsstaters tilbud inden for sektorerne ”Primary Education Services” (A), ”Secondary Education Services” (B), ”Higher Education Services” (C), ”Adult Education Services” (D) og ”Other Education Services” (E).⁴³

Inden for hver sektor, med undtagelse af ”other education Services”, har hovedparten af medlemsstater valgt ikke at sætte nogen restriktioner for adgangen til at tilbyde privat uddannelse inden for mode 1 – 3. Det vil sige, at udenlandske udbydere uden nogle begrænsninger har adgang til markederne. Dog har Kommissionen for bl.a. Cypren, Finland, Malta, Sverige og Slovenien ikke beskrevet nogen kriterier, og har derfor frihed til at agere, som de ønsker. Enkelte lande har yderligere opstillet specifikke krav til de udenlandske udbydere af uddannelse. Eksempelvis stiller Frankrig specielle krav til nationalitet, men med mulighed for at opnå autorisation gennem nationale myndigheder. Tilsvarende opstiller Polen det specielle vilkår ved privat udenlandsk udbudt uddannelse, at de ikke kan opnå offentlig støtte.

På universitetsniveauet (”Higher Education Services”) stiller flere lande inden for mode 3 skærpene krav. I Tjekkiet, Ungarn og Slovakiet skal der fx søges om speciel autorisation og i Spanien og Italien skal universiteterne godkendes af de nationale parlamenter. I kategorien ”anden uddannelse” (”Other Education Services”) har hovedparten af medlemsstaterne ikke givet Kommissionen mandat. De kan derfor på dette område agere som de ønsker.

Inden for mode 4 ønsker de fleste lande heller ikke at indgå forpligtelser. Omvendt noteres det, at Danmark på universitetsniveauet forbeholder sig ret til stille krav til undervisernes nationalitet.

Ifølge den internationale lærerorganisation (EI) har EU overfor primært USA en interesse på det private uddannelsesmarked.

”Developed countries/members, like the EU, do have some offensive interests in: distance learning (mode 1), gaining teachers and researchers (mode 4) or establishing

⁴² Communication from the European Communities and their member states, *Conditional revised Offer*, (http://europa.eu.int/comm/staffdir/html/legal_en.htm) p. 217

⁴³ Kommissionen afsnit om uddannelse findes på pp. 217-228 (http://europa.eu.int/comm/staffdir/html/legal_en.htm)

an offshore campus. In spite of this, the EU has only addressed their demands to the US, the WTO member with the most offensive strategy in this matter”⁴⁴

Frygten for handel med offentlig uddannelse i fremtiden

Til trods for at uddannelse i denne omgang ikke indgår EU's forhandlinger under GATS-rammen, bliver der fra flere sider stillet spørgsmål ved hvor længe EU kan modstå presset for at åbne op for også handel med den offentlige uddannelse. Som Kirsten Marie Kristensen og Kristian Cedervall Lautau i en kronik den 11. oktober 2005 i Politiken fremførte, så er uddannelse i dag et marked med store kapitalinteresser.

”I dag vurderes det globale uddannelsesmarked til at omsætte for ikke mindre end 2.200 milliarder dollar. Det svarer til 10 gange Danmarks samlede BNP. Dermed er uddannelse blevet verdens tredjestørste marked - og et marked i stærk vækst. For eksempel bidrager udenlandske studerende til USA's BNP med lidt over 1 procent, mens Australien henter cirka 25 milliarder kroner hjem hvert år på grund af udenlandske studerende med Kina som den absolut største leverandør.”⁴⁵

Sammenholdt med Kommissionens gentagende fastholdelse af at service udgør 70 procent af den europæiske økonomi, og hvor offentlig uddannelse udgør en betydelig andel, hersker der tvivl om, hvorvidt uddannelse kan blive et kommende forhandlingsområde. Desuden ønsker Kommissionen i forbindelse med indgåelse af handelsaftaler ikke at fortage en generel undtagelse af de tjenesteydelser, der udgør en almen interesse (SGI)⁴⁶. Eksempelvis har EU foreslået at vand- og energiforsyning indgår i GATS. En tilgang som bl.a. den europæiske fagbevægelse (ETUC) vender sig imod, og man har derfor bedt Kommissionen om at trække forslaget tilbage.

“Quite rightly, the European Union is not offering its own water distribution services for liberalisation under the GATS: why should it ask the other countries, and in particular the developing countries, to do so?” asks the ETUC.

Ifølge ETUC er det et problem, når landene mister deres autonomi over de tjenesteydelser, der udgør en almen interesse. Dette er udanset om det er vand- og energiforsyning, sundhedsydelser, uddannelse eller det kulturbærende område. Hvis FN's millennium-mål samtidig tages i betragtning, der bl.a. tilsiger, at alle skal have adgang til rent drikkevand, finder ETUC det dybt problematisk, at EU medvirker til at presse en liberalisering igennem af offentlige ydelser.

EF-Domstolen forbyder østrigske optagelseskrav til universitet

EF-Domstolen har den 7. juli 2005 afsagt dom, som går imod den østrigske regering bestemmelse vedrørende adgangskrav til universiteterne. Kommissionen havde - støttet af Finland - lagt sag an mod Østrig for at have indført højere adgangskrav for ikke-østrigske statsborgere på udvalgte universitære uddannelser. Denne adgangsbegrænsning har EF-Domstolen pålagt Østrig at fjerne. De

---

⁴⁴ TradeEducation, September 2005, nr. 6, p. 4 (<http://www.ei-ie.org/en/news/20051004.htm>)

⁴⁵ Politiken, *Kronik: Nej til betaling for uddannelse*, 11. oktober 2005, pp. 7-8.

⁴⁶ Se mere om diskussion internt i EU om SGI på side 8

skærpede krav betød, at ansøgere fra andre medlemsstater blev mødt af højere adgangskrav end de krav, østrigske studerende selv skal opfylde. Blandt andet stillede universiteterne i Østrig krav om, at for at blive optaget på medicinstudiet skulle den studerende fra et andet EU-land leve op til optagelseskravene på et tilsvarende studie i hjemlandet. Motivet for de østrigske krav er især at forsøge at sætte en ”prop” i tilstrømningen af tyske naturvidenskabsstuderende. Da Tyskland på nogle af deres naturvidenskabelige uddannelser har meget skrappe optagelseskrav, tager mange tyske studerende til Østrig – hvor kravene er lavere – for at søge optagelse på de studier, de ikke kan komme ind på i Tyskland. Dette resulterer i, at østrigske studerende holdes ude fra eksempelvis dyre studier såsom medicin⁴⁷, hvor mere end halvdelen af ansøgerne er tyske.

Ifølge internetavisen EU Observer⁴⁸ har den østrigske undervisningsminister – på baggrund af den tabte sag ved EF-Domstolen – fremlagt et forslag om at indføre generelt højere adgangskrav for alle studerende til syv universitetsuddannelser: Medicin, tandlæge, dyrlæge, farmaceut, biologi, psykologi og økonomi. Konsekvensen af EF-Domstolens afgørelse er altså skærpede adgangskrav på de syv studieretninger for såvel østrigske studerende som for studerende fra andre EU-lande.

---

⁴⁷ Sag C-147/03, 7 juli 2005 (<http://curia.eu.int/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=en&Submit=Submit&alldocs=alldocs&docj=docj&docop=docop&docor=docor&docjo=docjo&numaff=C-147%2F03&datefs=&datefe=&nomusuel=&domaine=&mots=&resmax=100>)

⁴⁸ Euobserver.com, “Austria feels the heat of equal access for EU students”, 5. September 2005 (<http://euobserver.com/?aid=19792&sid=851>)

KORTE MEDDELELSER

Konference om arbejdstidsdirektivet

Der er ikke sket nogen nævneværdig udvikling inden for Rådets behandling af Arbejdstidsdirektivet. Efter Parlamentet med stort flertal i foråret vedtog en betænkning om Kommissionens forslag til et nyt arbejdstidsdirektiv, er EU's beskæftigelsesministres behandling af direktivet gået i stå. Det britiske formandskab har foreløbig sat sagen på dagsordenen ved rådsmøde for beskæftigelsesministrene i starten af december.

For at fastholde fokus på behovet for et arbejdstidsdirektiv afholder den europæiske fagforening (ETUC) en konference om arbejdstiden i november i London. Et foreløbigt program for denne konference kan findes på ETUC's hjemmeside: <http://www.etuc.org/a/1538>